

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krome. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naslovnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Štajerski Slovenci! Mislite na narodno zbirko slovenskih akademikov!

Pod cesarjem Fr. Jožefom I.

III.

Notranja politika.

(Dalje.)

L. 1866 je zmanjšala moč in vpliv dinastije nesrečna vojska s Prusijo, ki je končala s porazom pri Kraljevem gradu; leta 1867 so prodrli Madžari z dualizmom.

Ustavni stroj ni hotel prav delovati. Parlament v katerem so sedeli dvakrat presejani poslanci, se je izkazal popolnoma nesposoben spolnjevati svoje dolžnosti. Bismarck je izigral svoj veliki trumpf splošne in enake volilne pravice za severno nemško zvezo, da dobi v ljudski zaslonbi oporo v ustavnem boju, ki je pričel z Avstrijo.

Leta 1872 je bila odpravljena tudi pri nas volitev državnih poslancev po deželni zborih. Število poslancev v parlamentu je bilo zvišano od 203 na 353 in razdeljeni so bili v štiri kurije. Tako je ostalo do Badenijeve vlade, ki je k tem dodala še peto splošno kurijo 1895. Po dolgi in trdi borbi delavstva in vseh naprednih meščanskih slojev je padel kurjalni sistem in se umaknil splošni volilni pravici 1906. l.

Večino v parlamentu in zato tudi vladno moč so imeli nemški liberalci. Liberalna načela so vladala v Avstriji dve desetletji. Leta 1879 so bili na vrhuncu svoje slave in obenem na začetku svojega naglega padca.

Proti volji dinastije so hoteli preprečiti okupacijo Bosne in Hercegovine in niso marali, da bi se država mešala v balkansko politiko. Krona je poklicala na čelo vlade Taaffeja, ki je zbral z nemškimi liberalci nezadovoljne elemente: klerikalne, konservativne in narodnostne elemente in ustvaril znani železni obroč, ki je s svojo dobro disciplino strl moč nemškega liberalizma.

Taaffe je bil cesarjev osebni prijatelj z mladih let, vzrastel je na dvoru. Ni imel nobenega strankarskega programa ali načel. Vsa njegova državniška spretnost in ves njegov politični kredo je bil v tem: služiti cesarju brezpogojno in brezmejno.

O nobenem avstrijskem državniku si niso mnenja tako nasprotna kakor o njem. Eni ga povzdigujejo v nebesa, drugi ga ne morejo dovolj preklinjati. Kakor je v politiki vedno, tako lahko rečemo tudi tu: resnica je v sredi.

Taaffe je hotel spraviti narode, kar se mu ni posrečilo. Ali pod njim je uspelo zato mnogo drugih načrtov, katerih liberalci niso mogli izvesti. Uravnano je bilo definitivno finančno ravnotežje, regulacija valute je bila postavno zajamčena, pričele so se refor-

me direktnih davkov, on je vstvaril prve početke socialne politike v naši državi s svojimi delavskimi postavami; pod njim je bilo ustanovljeno češko vsenčilišče v Pragi i. t. d.

Kar se je zdelo nekdanj nemogoče, to se je zgodilo sedaj: konservativna vlada se ni ohranila samo na površju ampak je imela celo toliko notranje moči kakor doslej še nobeno ministerstvo v Avstriji. Taaffejevo ministromstvo je trpelo od leta 1879 do 1893.

Njegov naslednik Windischgrätz — takozv. koalicijsko ministromstvo Plener-Hohenwart-Jaworski t. j. konservativci, liberalci in Poljaki — je živel le malo časa. Koalicija je doživela velik fiasko: padlo je celo ministromstvo zaradi svote 3000 kron, ki je bila namenjena za slovenske paralelke na celjski gimnaziji.

Kamen, ob katerem se je spodtaknil Taaffe, je bila volilna reforma. Windischgrätzev naslednik je postal Baden dne 2. oktobra 1895, ki je vstvaril že pol leta po svojem nastopu splošno t. j. peto kurijo (7. maja 1896).

Število poslancev je vsled tega naraslo od 353 na 425.

Badenijev sistem je bil sličen Taaffejevemu: močna vlada, slab parlament. Hotel pa je s Čehi pošteno paktirati, izdal je znane jezikovne naredbe (5. april 1897) po katerih bi se morali naučiti vsi uradniki na Češkem in Moravskem do 1. julija 1901 obeh deželni jezikov. Nemci so se temu uprli in so pričeli s hrupno obstrukcijo. Polomili so pohištvo v zbornici, predsedništvo je poklicalo policijo v parlament, na cesti so se demonstracije ponavljale; na Dunaju so zadeli vojaki z ljudstvom, v Pragi je bilo proglašeno obsedno stanje že (1893) dva tedna pred Taaffejevim padcem.

Zdelo se je, kakor bi bili 1897 že blizu revolucije, razburjenost je bila splošna.

Hitro so sledila ministromstva eno za drugim. Nobeno se ni moglo vzdržati dalj časa na površju: Gautsch (28. novembra 1897) Thun (7. marc 1898) Clary (2. oktober 1899) Wittek (19. december 1899) Koerber (18. januar 1900) se je obdržal skoro štiri leta.

Koerber je bil eden najsposobnejih pa ravno tako eden najmanj skrupoloznih ministrskih predsednikov. Že dolgo ni pél denar tako mogočno, kakor pod njegovim režimom. Podkupil je vse uplivnejše liste vseh strank. Zato tudi še danes ne morejo pozabiti časniki „zlate“ Koerberjeve ere.

Koerberjev sistem je bil nov: slo-nel je na kompromisih. S tem je dal temelj ministromvanja, na katerega se je opiral zlasti virtuočno Beck.

Pod Gautschem (31. decembra 1904) je postalo vprašanje splošne in enake volilne pravice zlasti pereče. Gautsch je bil spočetka njen naspro-

tnik. Iz Savla pa je postal Pavel — in tega mu konservativci niso odpustili. Gautsch je padel in nasledoval mu je za nekaj tednov princ Hohenlohe (30. marca 1906) in potem Beck (3. junija 1906). Pod njim je prodrlo načelo nove volilne reforme na podlagi splošnosti in enakosti.* Pod njim smo dobili prvo ljudsko zbornico, ki je bila slovesno odprta dne 19. junija 1907.

Beck je bil brez dvoma jako inteligenten mož, drugače pa strogo konservativnega mišljenja. Preveč je obljubljal — toliko, da ni mogel ne naprej ne nazaj. Direktno so zakrivali njegov pad krščanski-socialci in lahko rečemo, da na zelo lahkomišeln način.

Kakor pod Wittekom (8. dec. 1899) tako smo dobili tudi pod novim kabinetnim šefom Bienertom (nov. 1908) uradniško ministromstvo.

Njegova usoda se odigrava pred našimi očmi. Na cesarjev jubilejni dan vodijo avstrijsko vlado — cesarski uradniki kot voditelji ministromstev.

Dalje sledi.

Politični pregled.

Domače dežele.

Baron Bienert se pogaja in pogaja toda uspehov ni; Nemci ne odstopijo ni za las niti od najmanjše in najbolj nesmiselne svojih zahtev. Čehi, ki so v tem obziru šli do skrajne meje razsodne popustljivosti, so pa sedaj izjavili, da dlje ne morejo. Položaj je zelo resen in vprašanje, ali bode smelo par nemških buršev s svojimi pestrobarenimi čepicami in trakovi in s svojim arogantnim in po navadi tudi neotesanim vedenjem še nadalje ovirati promet na glavni ulici v Pragi, na Prikopu, je sedaj najvažnejše v Avstriji in bode odločilo morda o usodi prvega ljudskega parlamenta. Vlada ki si v svoji onemoglosti in nesposobnosti ne ve pomoči, groz, da razpusti parlament in da bode vladala s pomočjo § 14, ako se ji nujnim potom ne dovoli računski provizorij. Češki poslanci zahtevajo, naj se takoj prekliče naglo sodstvo v Pragi in naj se ob enem prepove nemškimi buršem bumli na Prikopu; v ta namen jim ponujajo tri druge ulice in trge, kjer se gospodje burši prav tako lahko postavljajo s svojimi čepicami in trakovi. Nemški minister Schreiner, nemški poslanci, nemški dijaki in nemški vseučiliški profesorji pa trdovratno odklanjajo vse češke ponudbe in zahtevajo, da se mora vršiti ta burševska demonstracija tudi v bodoče še dan na dan na glavni ulici Prage — na Prikopu. Ako se jim tega ne dovoli, naj gre parlament na kose in naj se

* Volilna pravica je pač splošna, in tajna, nikakor pa ne jednaka, kajti po sedaj veljavni volilni pravici velja, 100 nemških volilcev toliko, kolikor 130 do 200 slovenskih!

vlada v Avstriji po § 14 in s pomočjo policije. Človeka, ki ima količkaj kulture v sebi, le iskrico zdrave pameti in smisla za politiko mora biti do dna duše sram, da smatrajo „merodajni in odlični krogi v Avstriji še to nemstvo, ki stavi take zahteve višje nego interes države, višje nego svetost ustavne vlade, za edino državo vzdržujoči in državotvorni element. Naš položaj v svetovni politiki ni baš zavidanja vreden, če pa zastopniki nemškega naroda v Avstriji v takem trenutku nimajo nič nujnejšega nego par nemškimi buršem na ljubo izzivati take notranje krize, moramo izgubiti pred vsem svetom še ono malo ugleda, ki nam ga je še ostalo. Radi teh težav je bilo odgledeno glasovanje o Lichtensteinovem predlogu, (naj se glasuje o proračunskem provizoriju v vseh treh čitanjih h kratu), na sredo, morda celo na četrtek 17. t. m. Češki klerikalci bodo glasovali za nujnost, Italjani tudi, Nemci, katerim je vlada obljubila tudi bumel na Prikopu, tudi — usoda predloga je edvisna od soc. demokratov; ako bodo ti proti, ne dobi vlada potrebne dvetretjinske večine in nastane lahko prav huda parlamentarna kriza.

V ogrskem parlamentu se vrši debata o finančnem zakonu za 1909. l. Ob tej priliki je spregovoril hrvatski del. Rojc o postopanju vlade na Hrvatskem, katero je vzbudilo v narodu že toliko ogorčenja, da mnogi že očitno zahtevajo, naj se Hrvatska odtrže od Ogrske in združi z Dunajem. To bi moralo biti vladi v resen opomin, da čim prej opusti sedanji sistem in krene na drugo pot. Govornik pozdravlja aneksijo Bosne in Hercegovine in zahteva naj se ti dve deželi priklopita kraljevini Hrvatski. Na dnevni red je prišel po zaslugi bivšega zloglasnega pravosodnega ministra Polonyija, tudi pakt, sklenjen med koalicijo in krono. Polonji je sedanji vladi dokazal, da se je v vseh svojih zahtevah glede samostojne armade in poveljnega jezika, glede samostojne banke itd. (pakt obsega 8 točk) brezpogojno podvrgla kroni samo zato, da se ohrani na krmilu. Tudi v vprašanju o volilni reformi še ni zmagala, kajti vladar še ni dal potrdila Andrassyjevemu zakonskemu načrtu, verjetno pa je, da bo v tej točki krona odmeknila v zahvalo, da se ji je nekdanj tako radikalna koalicija v sedmih točkah brezpogojno udala in da sankcionira ta „politični švindl“, kakor je to reformo imenoval grof Hedervary. Wekerle je na to odgovarjal, ni pa mogel spodbiti Polonyijevih trditvev.

Nujnost proračunskega provizorija je sprejeta. V ponedeljek zvečer je predsedništvo soc.

dem. zveze sklenilo, da bode glasovalo za najnost vseh treh čitanj proračunskega provizorija, ako vlada takoj preklicke naglo sodstvo v Pragi. Vlada je to zahtevo spoinila. Naglo sodstvo v Pragi je bilo dne 15. t. m. preklicano in v parlamentu je bil istega dne sprejet nujni predlog o proračunskem provizoriju. Za predlog je glasovalo 362 poslancev proti samo 55. S tem je vladi odvzeta vsaka pretveza odgoditi ali razpustiti parlament ter vladata brez kontrole po § 14, ustavni princip je s tem rešen in pravica parlamenta kontrolirati državno gospodarstvo je očuvana. Vsak odkritosrčen pristaš ustavnosti bode s to rešitvijo te težke krize lahko zadovoljen, saj bi bilo žalostno in sramotno, ako bi smela vlada v tako resnih razmerah razpolagati z državnimi sredstvi brez vsakega vpliva in vsakega nadzorstva po ljudstvu izvoljenih poslancev.

Štajerske novice.

— **Narodna zbirka.** Zanimanje za narodno zbirko je že sedaj jako veliko; pričakovati je, da se bodo tudi najširši sloji v ogromnem številu podpisali na nabiralne pole. Pri veseljih, ki jih prirejate zadnje dni v tem letu, ne pozabite narodne zbirke; naj bi vsi slovenski kraji temeljito tekmovali med seboj, kateri bode nabral večje vsote v ta namen.

— **„Češka Beseda“** se začne podučevati v nedeljo, dne 20. t. m. v plesni šoli „Celjskega Sokola“. Začetek ob nedeljah ob 2. uri popoldne ter ob sredah ob 8. uri zvečer v mali dvorani „Narodnega doma“. Opozarjamo s tem slov. občinstvo, da se bode „Beseda“ plesala na plesnem venčku „Slov. trgovskega društva v Celju“, dne 2. svečana 1909. Želeti je valed tega iz Celja kakor tudi iz okolice najobilnejše udeležbe. Na zdar!

Plesni odsek Celj. Sokola.

— **Celjska nemška hranilnica ali šparkasa,** ki ima svoje prostore v velikem posloplju pred železnično postajo, vedno bolj nazaduje. Meseca novembra t. l. so padle hranilne vloge tega zavoda zopet za 68.481'14 K. Od 1. januarja do 1. novembra so padle vloge tega zavoda za 783.229'52 K. V prvih najstih mesecih l. 1908. je torej izgubila celjska nemška šparkasa vsega skupaj **806.710'60 kron ali skoraj en milijon kron.** Leta 1907. pa tudi skoraj en milijon kron, namreč 809.533'22 K.

— **Za povzdigo tujskega prometa v Celju** delujejo naši nemškutarji po svoje, to se pravi, z neu ornim trosenjem laži o divjaštvu slovenskega prebivalstva v celjski okolici. Te dni se je sešel nek znan okoliški posestnik z nekim Nemcem iz tujine, ki je imel nekaj opraviti v okolici. V pogovoru je Nemec povedal, da si ne upa sam v okolico, ker se boji, da bi ga Slovenci napali in pretepli. Čital je v raznih nemških listih o slovenski nestrpnosti in nasilnosti proti Nemcem in vsakdo ga je doma svaril, naj ne hodi sam v celjsko okolico. Naš zhanec je Nemcu povedal, da te laži o Slovencih trosijo v svet oni gospodje, kateri so 20. septembra t. l. najeli in pičali ljudi, da so Slovence v Celju napadali, pretepli, pljuvali in jim okna pobijali. Opozoril ga je na to, da naj si le ogleda table na celjskih trgovinah in delavnicah in da naj se na svoje oči prepriča, da so razbiti samo slovenski napis. Pa ne samo na trgovinah, tudi okna na privatnih stanovanjih so pobili, če jih močne žaluzije niso varovale. Nemcem ni bil ne las zakriviljen. Slovenci niso storili še nič žalega no-

benemu Nemcu ne v mestu ne v okolici. Tujec je začudeno gledal in strmel nad brezprimerno nesramnostjo, s katero so celjski nemškutarji prelagnali svoja zločinštva — v slovenska hudodelstva. „Če je temu tako, se pač res ne čudim, ako Slovenci ne marajo več imeti opraviti z Nemci in če pretrgnjejo z njimi tudi trgovske zveze“, je dejal tujec, kateremu ne gre v glavo, kake koristi bodo imeli Nemci od tako brezvestnega obrekovanja Slovencev. Odgovor na to naj dajo Slovenci kratek in jasev in vsakemu razumljiv s tem, da se dosledno drže gesla: „Svoji k svojim!“ Izvedite to do zadnje posledice in videli bode, da bodo isti gospodje, ki so še nedavno plačevali nemške pobijače in pretepače, sami peli v nemških listih slavo slovenski miroljubnosti in ljubeznivosti tujcu nasproti. To je edina pot, ki vede do sprave s takimi nasprotniki. Najprej jim treba dokazati, da jih mi ne potrebujemo, ampak oni nas. Do tega spoznanja pa pridejo še le, ko se jih popolnoma otresemo in se gospodarski osvobodimo, zato je in ostane geslo: „Svoji k svojim“ edino, ki vodi do miru in sprave v deželi in do priznanja naših pravic na naših tleh. Tega se držimo!

— **Iz šole.** Okrajni šolski nadzornik v Ptujju g. Ivan Dreflak je dobil naslov ravnatelja.

— **Iz poštne službe.** Poštna odpraviteljica Roza Šuen v Jurkloštru, je postala poštna odpraviteljica pri Sv. Vidu niže Ptujja.

— **„Slovenec“** od 11. t. m. je prinesel članek proti štajerskim „prvakom“, katerim očita, da se za narod brigajo le kadar hočejo od njega par mandatov, da pa prepuščajo drugim vse gospodarsko, izobraževalno in organizatorično delo. Svoj napad na „prvake“ končuje „Slovenec“ tako-le: „Čudom pa smo se čudili, da hočejo gospodje pridobiti novih pravic za Slovence v deželni zboru in ko smo videli pod temi besedami podpisanega dr. Ploja. Ta mož je letos v imenu slovenskih deželni poslancev govoril v proračunskem odseku, a niti ene narodne zahteve ni v tem govoru omenil. Taki možje, ki niti besede nimajo za narod v najvažnejši debati, si drznejo obetati novih narodnih pridobitev! Prepričani smo, da se noben pristaš kmečke stranke ne udeleži prvaki posvetovanj in sklepov. Kdor pa se jih vendar bo, z njimi bo sklenila kmečka stranka brez pardona račun. Izdajic v svojih vrstah več ne maramo!“

Nismo poklicani braniti prvake, a ker je članek tipičen in tako značilen za način političnega boja naših klerikalcev, treba vendar vprašati gospoda, ki je edina privilegirana razpečevalka prave vere, pravega narodnjaštva in pravega prijateljstva do kmetskega ljudstva, kako je to, da je govoril poslanec Ploj v proračunski debati v imenu „slovenskih“ poslancev, torej tudi v imenu dičnega orjaka Roškerja, Terglava in dr. Jankoviča in je torej v imenu teh treh edino poklicanih zastopnikov slovenskega naroda v štajerskem deželni zboru zakrivil ono hudodelstvo, katerega ga zdaj v „Slovencu“ dolže. Zakaj se imenovani gospodje niso takoj na mestu oglasili in niso z vso odločnostjo izrazili zahteve slovenskega naroda na Štajerskem? Ker so takrat molčali, so sokrivi greha, ki ga sedaj prtijo dr. Ploju na pleča ter bo morala kmečka stranka z njimi skleniti račune in je slovesno kot izdajice izločiti iz slovenskega naroda. Prenehajte že vendar enkrat s tem brezvestnim in nizkotnim izdajstvom, sicer bode, s tem sami sebe osmešili in kompromitirali

vso slovensko politiko. Sami vedno molčite, kjer bi morali spregovoriti resno in odločno besedo, kjer se pa čutite varne in se vam ni bati opozicije, niste za radikalno frazo, sumničnja in natočevanja najgrje vrste nikdar v zadregi. Nerazsodneže bode morda s tem pridobili, kdor pa le kolikaj misli, mora spoznati, da vam ni do drugega nego do utešenja svoje maščevalnosti — in do mandatov, da da ste torej mnogo slabši nego oni, katere na tak „katoliški“ način preganjate. Po tem lahko sodimo, kako se bodo vršile volitve za deželni zbor štajerski.

— **Računske listke družbe sv. Cirila in Metoda** so nadalje naročili na Štajerskem sledeči: Podružnica v Ljutomeru, g. Fran Horvat v Središču, „Narodni dom“ v Brežicah, g. Fran Žagar v Konjicah, hotel Habjan v Šmarju pri Jelšah, g. Fani Stvarnik v Šoštanjju in g. Ježovnik v Velenju.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** so darovali mesto razsvetljave dne 1. grudna gg. Peter Majdič 20 K, dr. Jos. Serbec 10 K, dr. Karlovšek 2 K, Milan Deteček 10 K, dr. Gvidon Serbec 2 K, Miloš Stibler 2 K, dr. Dolar 1 K, Stante 1 K, J. Sattler 1 K, V. Čamernik 1 K, dr. Schwab 1 K in Rudolf Stermecki 2 K. Vsem darovalcem lepa hvala!

— **Odvetniški izpit** je napravil s prav dobrim uspehom v Gradcu gosp. dr. Vladimir Serbec, odvetniški kandidat v Mariboru. Čestitamo!

— **Žalska prostovoljna požarna bramba** priredi, kakor že običajno, na Štefanovo v dvorani g. Fran Hodnika v Žalcu veselico z bižičnim drevescem. Natančnejši spored objavimo še pravočasno.

Društveni odbor.

— **Iz Gornjega grada.** Tridejanska gledališka predstava se še pri nas ni igrala. Prihodnjo nedeljo, t. j. 20 t. m. nastopijo naši diletanti ob 3. uri popoldne v čitalniški dvorani. Gledališki oder je nov. Lep zastor je okusno narejen, sploh je ves oder primerno opremljen. Jakob Dolinarjeva igra „Cigani“ je malomestna šalo-igra. Nastopi prilično dvajset oseb. Vsebinsko te igre priobčimo prihodnjč. Za danes opozarjamo prebivalstvo gornjegradskega okraja na to predstavo, ki se vrši nepreklicno prihodnjo nedeljo. Kakor čujemo, bo pred predstavo svirala godba na lok. Igra se zato vrši ob treh popoldne, da lahko do večera vsak gre domov. Ne zamudite redke prilike videti „Cigane“, katero igro so že z velikim uspehom igrali v Mariboru in na drugih večjih odrih.

— **Deželni šolski svet** je v seji dne 10. t. m. nastavljal kot nadučitelj: na ljudski šoli v Zagorju ondotnega stalno nameščenega učitelja Iv. Lovšeta; na ljudski šoli pri Sv. Antonu definitivnega učitelja v Dobrni Ludovika Potočnika; kot definitivne učitelje: na ljudski šoli pri Sv. Miklavžu nad Laškim provizoričnega učitelja pri Sv. Lovrencu na Dr. polju Sim. Petroviča; kot definitivno učiteljico: na ljudski šoli v Artičah provizorično učiteljico istotam Emilijo Knapič; kot učiteljico ročnih del: neaktivno učiteljico v Hrastniku Jos. Kavšek na ljudskima šolama pri Sv. Marjeti in Sv. Miklavžu nad Laškim.

— **Zreče.** Tukajšnje društvo „Straža“ bo imelo v nedeljo, dne 20. decembra po večernicah občni zbor. Odbor.

— **Iz Zibike.** Zahvala. Pri jubilejni slavnosti dne 2. decembra 1908 daroval je znani šolski dobrotnik gosp. Simon Strenkl za revne šolarje 20 K. Za to izvanredno darilo izreka prisrčno zahvalo

Šolsko vodstvo Zibika
pri Šmarji.
J. Purkhart, nadučitelj.

— **Iz Okolice Slatinske.** V naši občini Okolica Slatina je bila dne 18. majnika t. l. volitev občinskih odbornikov. Volilna komisija je istega dne postopala zelo pristransko, tako da je bila napredna stranka v znatni manjšini. Naprednjaki so uvideli, da se ravna nepostavno in so zato odšli z volišča. Zoper izid volitve se je vložil rekurz na namestništvo v Gradcu, katero je pa odbilo naš priziv. Iz odstavka 6. in 9. namestniške razsodbe je razvidno, da je isto po krivici pritrdilo klerikalcem. V teh dveh odstavkih namreč pravi namestništvo, da en glas ne odloči in da bi bila napredna stranka itak ostala v manjšini.

Tako je namestništvo rešilo ta rekurz, ne da bi bilo ovrglo volitev z nepostavnimi napakami v vseh treh volilnih razredih. Vemo sicer, da smo v manjšini, a nam ni na tem ležeče, da bi zmagali, ampak da se pri volitvi postopa popolnoma postavno.

— **Trgovec, pozor!** Na Veliki Pirešci se je otvorila nova šola, kraj je v lepi legi, prihod lahek, a dobiti ni daleč okoli ničesar. Podjeten trgovec bi bil tu zelo potreben.

— **Št. Vid pri Grobelnem.** Občinska volitev je bila 10. t. m. Napredna stranka ima 7 odbornikov, nasprotna 5.

— **Graško nadsodišče in njegova ljubezen do slovenskih uradnikov.** Avskultant g. Ferdo Lašič je pisal iz Kamnika županu v Motnik pismo, v katerem ga poziva, naj z ozirom na ljubljanske dogodke dvojezične napise nadomesti s samoslovenskimi. Vsled „prijateljske“ ovadbe je bil za to kaznovan z odpustom iz službe. Četrte ure po tej „obsodbi“ je bil, kakor smo že poročali, promoviran doktorjem prava na graškem vseučilišču.

— **Iz Dobrne. Nemška kultura.** Kakor vse kaže, hočejo tudi naši namučurčki na deželi posnemati glasovite manire nemških buršakov. Dokaz temu je Dobrna. Ko se je pretekli četrtek zvečer g. župnik Kukovič od hotela „Orosel“ vračal proti domu, ga je dejanski napadel iz zasede znani nemški kričač, objednem načelnik tukajšnje „Südmarkine“ podružnice Hasenbichl. Slučaj je nanesel, da sta prišla na lice mesta dva moža, ki sta bila očitidca vsega dogodka. Tako se bode moral torej Hasenbichel zagovarjati pred sodnijo. Nemškutarstvu na Dobrni to nemško junaštvo pač ne bode v prid. Saj itak še komaj životari, s takimi čini si pa že prej izkoplje grob. Le tako naprej!

— **Davica v Hočah.** Tukaj je zbolelo v kratkem času več otrok na davici in žalibog so tudi že 4 otroci umrli na tej bolezni. Oblast je takoj ukrenila vse potrebno, da se bolezen ne razširi. Velika krivda na tem hitrem razširjanju in na smrti onih štirih otrok zadene tudi brezbrizne stariše, ki nočejo verjeti, da je ta bolezen kužna in ki pošljejo po zdravnika še le takrat, ko je navadno že prepozno. Šola je seveda zaprta.

— **Nova lekarna v Ormožu.** Gustav Trautvetter v Gradcu je dobil koncesijo za ustanovitev nove lekarne v Ormožu. Priseli se torej v to nemško postojanko zopet in Nemec, ki bo čez nekaj časa, prenasičen slovenskega denarja, imel za Slovence samo psovke in batine.

— **Iz Ptujjske gore.** Dne 2. decembra se je odkril tukaj krasen, tri metre visok spomenik iz domačega kamna s sienitno ploščo in bronastim dopisnim relievom cesarja Franca Jožefa I. z napisom:

Franc Jožef I.
1848 — 1908

Jubilej 60 letne vlade
2. decembra 1908.

S tem spomenikom, so Slovenci na Ptujski gori proslavili ta zgodovinski dogodek. Radi slovenskega napisa sta izstopila iz pripravljalnega odbora dva odbornika, med tema je tudi tukajšnji poštar g. Jože Uran, ki je obenem zastopnik banke „Slavije“. Sicer so tudi nekateri drugi udje glasovali proti slovenskemu napisu, toda ostali so v manjšini ter vendar sodelovali kot odborniki. Odkritje se je vršilo nad vse slovesno. Udeležilo se ga je učiteljstvo s šolsko mladino, duhovščina, lovci iz Ptujске gore in okolice, veteransko društvo, domača c. kr. žandarmerija in velika množica ljudstva. Po slovesni maši se je trlo ljudstva pred občinsko hišo, kjer stoji spomenik. Po slavnostnem govoru g. Šegule je bil odkrit spomenik. Majšperska godba je svirala cesarsko pesem. Množica je zaklicala trikratni „Živijo“ sivolasemu vladarju, lovci so oddali dve salvi. V imenu lovcev je položil tukajšnji učitelj g. Klemenčič krasen venec s trakom v cesarskih in slovenskih barvah. Ob tej priliki je v kratkem nagovoru pojasnil pomen barv cesarskih, s katerimi zagotavljajo Slovenci vladarju svoje zvestobe, slovenskih, s katerimi prosijo Slovenci brambe proti ljutim sovražnikom. Na ta nagovor so oddali lovci salve. Po tej slavnosti je občina vsadila pred veliko množico jubilejno drevo, slovensko lipo. Tudi o tej priliki je učitelj gosp. Klemenčič spregovoril nekoliko besed o pomenu lipe. Obe slavnosti ste se vršili nad vse krasno. Pristrčna hvala vsem, ki so na ta ali drug način pripomogli h krasnemu uspehu. Slovenski občini Ptujška gora pa naše najpristrčneje čestitke!

K.

— **Iz Slov. Bistrice.** Miklavžev večer, ki ga je priredila „Čitalnica“ dne 6. t. m., je v zlic raznim zaprekam, ki so se delale tej prireditvi, uspel sijajno. Velika dvorana v hotelu „Avstrija“ je bila natlačeno polna, kakor še nikdar. G. Ivan Grobelšek se je v pozdravnem govoru spominjal cesarjevega jubileja, ki je povzročil, da se v tem letu toliko žrtvuje za deco. V polnem sijaju je za tem nastopil Miklavž (g. Al. Sagaj) v spremstvu dveh srčkanih angelčkov in parkeljčkov. Po svojem nagovoru je izpraševal zbrano mladež ter jo potem bogato obdaroval. 30 otrok je dobilo popolno obleko, vsi drugi pa so dobili manjša darila. Pa tudi veliki otroci niso šli praznih rok domov. Za krasen uspeh te prireditve gre pred vsem vsa hvala narodnim damam, ki so se trudile zanjo več tednov. Vsa čast pa tudi g. Grobelšku ki je nabral v to svrhu 120 kron in slavni Posojilnici, ki je podarila 100 K.

— **Narodna društva v Slovenski Bistrici** prirede v nedeljo 20. t. m. svojem delavnemu odborniku in zvestemu članu g. Iv. Grobelšku odhodnico v hotelu „Avstrija“. Z njim izgubi Slov. Bistrica vnetega in požrtvovalnega rodoljuba, kojega bo težko pogrešala. Vabimo vse njegove znance in prijatelje iz mesta in okolice, da se udeleže odhodnice. Svira polnoštevila „Narodna godba“.

— **Iz Slov. Bistrice.** Dodatno k naši zadnji tozadevni notici omenjamo, da je kakor 2. decembra tudi o priliki otvoritve železnice vihralo 11 narodnih trobojnic raz slovenskih hiš. Opozarjamo osobito na sledeča: dr. U. Lemež, trgovec Pintar in gostilna hotel „Avstrija“, Fran Krulc, Peter Novak in V. Založnik. Vsa čast pa tudi ostalim privatnim hišam, ki so izobesile narodne zastave! To je nov in vesel pojav, ki priča o narodni zavednosti in probuji slovenjebistriških Slovencev.

— **Otvoritev slovenjebistriške lokalne železnice.** Dne 10. t. m. se je vršila slovesna otvoritev nove normalnotirne železnice, ki veže mesto z isto-

imensko postajo Južne železnice. Vlak in postaja sta bila primerno okrašena; pri postajah Črešnjevca in Sp. Nova vas sta župana teh občin ogovorila v imenu teh občin dež. glavarja, ki je v svojem odgovoru izrazil željo, da bi novozgrajena železnica процvitala v prospéh okraja.

Pri mestni postaji je pričakoval vlak občinski zastop z županom Stigerjem, mestno prebivalstvo in množica kmečkega ljudstva. Komaj se je vlak ustavil, zadoneli so burni „živijo“, ki so se opetovano ponavljali; nepričakovano je prišel ta „duš“, ki je slabotne „heil“ popolnoma preglasil. Gospoda iz Gradca pa se je lahko prepričala, da je ogromna večina prebivalcev v tem tem okraju slovenska. Došle goste je pozdravil župan Stiger; odgovoril mu je deželni glavar grof Attems. Železniško ministerstvo je zastopal s kcijski svetnik dr. Hopfgartner, dež. odbor dr. Link in Stalner, dalje so bili prisotni predsednik dež. jadsodišča dr. Pitreich, okr. glavar grof Attems, poslanca Ornič in Wastian, mariborski župan Schmiderer, dr. Perko, dr. Leonhard, nadinžener Neumann in drugi. Po končanih formalitetah je blagoslovil gosp. dekan Bohak novo železnico. Po slavnostnem aktu se je vršil oficijelni banket v hotelu Neuhold, dočim so imeli Slovenci svoj banket v hotelu „Avstrija“. Vrsto napitnic je otvoril dr. Urban Lemež; pristrčna ovacija se je priredila h koncu dr. Jos. Vošnjaku, ki je v mladeniško-navdušenem govoru nazdravil boljši bodočnosti slovenjebistriških Slovencev. Na predlog gosp. župnika Gregorca so odposlali navzoči „Narodni zvezi“ na Dunaj brzojavko, v kateri odobravajo in pozdravljajo skupen nastop jugoslovanske delegacije.

Banket je bil izbrno aranžiran, ter gre hotelirju in njegovi soprogi vsa čast. Sploh moramo povdarjati, da hotel „Avstrija“ napreduje v vsakem oziru; opozarjamo tujce, da bode odslej pri vsakem vlaku čakal hotelski sluga, da ponese potnikom prtjago.

Omenimo še naj, da so napisali ob progi dvojezični; upamo, da se to zgodi tudi pri postaji.

— **Zveza ogrskih kmetov** je vložila pri ogrskem domobranskem ministerstvu prošnjo, naj se poučujejo vojaki v zadrugištvu in sicer praktično na ta način, da bi si snovale med vojaki zadruge, ki bi naj skrbele za preskrbovanje vojakov. Zveza opozarja na italijansko in francosko armado, katerima preskrbujejo zadruge hrano in razne potrebščine. Ali bi ne kazalo tudi pri nas sprožiti to idejo? Prijatelji kmetkega in obrtniškega stanu imajo široko polje, na katerem lahko udejstvijo svojo ljubezen do teh stanov.

— **Delovanje nemškega „Schulvereina“.** V letošnjem letu je dosedaj ustanovil nemški šulferaj 307 novih podružnic, tako da ima sedaj 1310 delujočih podružnic. V zadnji seji je nakazalo osrednje društvo 39.615 kron podpor. Med novimi podružnicami je tudi mnogo pevskih in telovadnih društev. Kaj pa Slovenci? Ali ima že pri nas katero društvo svojo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda?

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem.

— **„Narodna čitalnica“** v Žalcu ima v ponedeljek dne 21. dec. t. l. ob 8. uri zvečer izvanredni občni zbor v društvenem lokal Mehove hiše. V slučaju nesklepnosti zborovalo se bo ob pol 9. uri pri vsakem številu članov. Dnevni red: Društvene zadeve in slučajnosti.

— **Čitalnica v Konjicah** ima v sredo, dne 23. decembra 1908 ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani svoj redni občni zbor. Ako bi ob določeni uri ne

bile zbrano zadostno število udov, vrši se občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu udeležencev. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Slučajnosti. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev računskih pregledovalcev za leto 1908. 7. Vpisovanje novih članov. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Pevsko društvo v Konjicah** ima v sredo, dne 23. decembra 1908 ob 9. uri zvečer v čitalničnih prostorih svoj redni občni zbor. Ako ob dotični uri ne bo dovolj udeležencev se vrši občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu navzočih. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pevovodje. 5. Slučajnosti. 6. Volitev novega odbora in računskih pregledovalcev za leto 1908. 7. Pristop novih članov. K obilni udeležbi vladno vabi odbor.

— **„V Ljutomeru gori“**, mislil bo vsak, koji bo videl dne 27. decembra t. l. ob 7. uri zvečer drvitvi množico ljudi v gostilno g. Kakovca, kjer bodo priredili ljutomerski samci gledališko predstavo „Čevljar baron“, burka s petjem in spremljevanjem salonskega orkestra v treh dejanjih, v podporo ubogih otrok Franc. Jožefove šole v Ljutomeru.

Z ozirom na blag namen prireditve vabi k obilni udeležbi odbor.

— **II. Izkaz darov za Društveni dom v Št. Ilju v Slov. gor.** od 1. do 30. novembra. Franc Vrabčič, c. kr. poštni sluga, Celje, 7 K 20 v. Rafael Thaler, Škofja Loka 5 K. Šentjakobska posojilnica v Rožu 25 K. Dr. Jos. Hohnjec, profesor, Maribor, 10 K. Dr. Ant. Korošec, drž. posl. Maribor 10 K. Alojz Drozg, Jarenina, 2 K. Na zborovanju S. K. S. Z., Celje, 50 K 38 v. Ivan Veras zbral v Nendlovi gostilni v Št. Jurju 5 K 20 v. Uprava Slovenca, Ljubljana 11 K. Alojz Kokelj, župnik, Vrberk 3 K. Franc Zavac, Krabonoš 1 K. Ks. Kobolžan, zas., Železniki 2 K 30 vin. Ivan Lubej, Jezersko — Koroško 2 K. Fr. Cepič, Kazase — Koroško 1 K. Fr. Šijanec, nadučitelj, Sv. Anton v Slov. gor. 3 K. K. Presker, župnik, Kapele, 6 K. Ant. Pučnik, kaplan v Celju 22 K 20 vin., ki so jo zbrali na veseli gostiji Kmeč-Jagodič v Celju. Vsem blagim darovalcem imenom obmejnih Slovencev tisočero: Bog povrni! Živeli posnemovalci! Rešite mejo!

— **III. Izkaz darov za Društveni dom v Št. Ilju v Slov. gor.** od 1.—7. dec.: Dr. Silv. Hrašovec Novo mesto 10 K; Milko Hrašovec 1 K; Jernej Pavlin, kaplan, Cerknica, 50 K; Anton Bukovšek, daplan, Prihova, 3 K 04 v., z geslom: vesela družba pri vinarski črnini pošilja ta dar obmejni domovini; Franc Žličar 3 K, darovali Zlateški Andrejček in tamburaši pri Sv. Jurju ob j. žel.; upravnništvo „Slov. Naroda“, 20 K; upravnništvo Slovenca“ 56 K 64 v; Anton Kocbek, župnik, Sv. Križ n. M. 7 K 40 v; Franc Žličar, 4 K 64 v. nabrano v gostilni na Kukovičevem v Št. Jurju ob j. žel. Skupaj v tem izkazu 155 K 72 vin. V prejšnjih izkazih I. in II. 277 K 86 vin. Skupaj 433 K 53 vin.

Imenom šertiljskih Slovencev vsem blagim darovalcem najtoplejšo zahvalo! Živeli posnemovalci! Rešimo mejo!

Druge slovenske dežele.

— **Deželnozborske volitve na Kranjskem.** Pri deželnozborskih volitvah na Kranjskem so v splošni kuriji na deželi prodrli kandidati slov. ljupške stranke, v Ljubljani pa je prišlo do ožjih volitev med narodnonaprednim kandidatom Turkom in socijalnim demokratom Kristanom.

— **Deželnozborske volitve na Kranjskem.** Socijalno demokratična stranka je v vseh okrajih splošne kurije postavila svoje kandidate.

— **Samoslovenski ulični napis v Ljubljani.** Ker je deželni odbor odklonil ugovor nekaterih gospodov proti samoslovenskim uličnim napisom v Ljubljani, je sklenil mestni svet ljubljanski dne 1. t. m. naročiti potrebne slovenske ulične napise za celo mesto. Tako zadobi končno Ljubljana vsaj v tem oziru enkrat slovensko lice.

— **Odlikovanje odklonil** je gosp. Josip Grašič, župnik v Bernu v Istri.

— **Počasnost naših uradov.** Poslanec Lukas je v zasedanju državnega zbora dne 26. novembra interpeliral ministra za notranje reči, ali mu je znano, da prošnje za podporo rezervistom, ki so se vložile že avgusta, še dosedaj niso rešene in kaj misli minister ukreniti, da spravi uradovanje političnih uradov na Koroškem v hitrejši tir.

— **Povodom cesarjevega jubileja** so v Zagrebu 30. nov. položili temeljni kamen za stavbo nove deželne bolnice, v Pragi dne 2. decembra temeljni kamen za stavbo novega češkega vseučilišča.

— **Škrlatica v Varaždinu.** V Varaždinu se je pojavila škrlatica, ki razgraja posebno pri otrocih. Zato bodo vse šole zaprte do 10. grudna.

— **Sokolska zveza na Ruskem.** Petrograjsko telovadno društvo je sklicalo shod vseh ruskih telovadnih društev, na katerem se je po vzoru sokolske zveze ustanovila zveza telovadnih društev.

— **Madjarizacija na Hrvaškem.** Za časa vlade Khuena, Pejačevića in Rakodczaya, to je tekem 25 let, je bilo ustanovljenih 46 madjarskih šol na Hrvaškem. Ban Rauch pa v madjarizaciji svoje prednike daleko prekaša. V 11 mesecih svojega banovanja je ustanovil 32 novih madjarskih šol in kakor poroča „Pokret“ iz verodostojnega vira, hoče v najkrajšem času zopet otvoriti večje število madjarskih šol.

— **Za slovensko obrtno šolo v Trstu.** Poslanec Rybaf in tovariši so vložili interpelacijo, v kateri pozivljajo vlado, da se še za tekoče šolsko leto ustanovi obrtna šola v Trstu s slovenskim učnim jezikom.

Zastonj

dobi vsak lepo božično darilo, ako nakupi čevljev v vrednosti 12 kron.

Zaloga obutev Štefan Strašek, Celje.
702 2-1

Kupiti se želita

2 težka konja

za delo (savinjske pasme) 6—8 let stara, popolnoma zdrava in ki lahko peljeta do 30 meterskih stotov. — Ponudbe z zadnjo ceno pod šifro: „Konja za delo“, 705 1

POZOR!

Slav. občinstvu, kakor tudi mesarjem in gostilničarjem vladno nazonjam, da sem odprl na **cesarja Jožefovem trgu št. 2** nasproti „Nar. doma“ popolnoma nanovo urejeno **trgovino nožev, britev in škarij.**

Brušenje nožev, škarij in britev po 701 zelo nizki ceni. 2-1

PAULO BLASUTTO, bruslač.
Postrežba točna. Cene zelo nizke.

696 1

Dobroidoča

kovačnica

z vsem orodjem, edina v obsežnem kraju Gotovlje, se vsled smrti prejšnjega kovača da takoj

v najem.

Oglasiti se je **Mariji Vipotnik** posestnici v Gotovljah, pošta Žalec.

Slovo!

Vsem prijateljem in znancem od katerih se nisem mogel osebno posloviti pri mojem odhodu iz Celja — ključem prisrčen „Nazdar“!

Franc Crobath.

Križevska opekarna, društvo z omejeno zavezo v Križevcih, išče za svoje podjetje izurjenega in vestnega

poslovodjo

ki bi obenem oskrboval tudi knjigovodstvo in korespondenco. — Znanje slovenskega jezika tudi v pisavi je pogoj sprejema! Letni izdelek približno 2.000.000 strešne zarezane in 1.000.000 zidne opeke. Plača in nastop po dogovoru; stanovanje prosto.

Ponudbe s spričevali na Križevsko opekarno v Križevcih pri Ljutomeru ali na dr. Karola Grossmann, odvetnika v Ljutomeru do 1. januarja 1908.

689 1

Križevska opekarna.

Išče se priden

hlapec

h konjem, za vstop takoj ali pa k novemu letu.

Paromlin Celje, Peter Majdič.

684 4

Kdor ve

za naslov Franc Tomšiča, vrtnarja, je prošen najistega naznani upravništvu „Domovine“ v Celju.

708 2-1

1200 les za hmelj

ena kurilna naprava in pocinkana železna žica hmeljskega nasada za 4000 hmeljskih drogov se po ceni proda. — Vpraša se pri **Hellmer, Slov. Bistrica.**

704 3-1

V zemljeknjižnih poizvedbah in notarskih spisovanjih vajenega

uradnika

potrebuje s 1. januarjem 1909 notar **Firbas v Mariboru.**

694 2-2

Mlinski stroji

so zelo po ceni naprodaj in sicer: 1 par 48" nemških mlinških kamnov z vsemi železnimi in lesenimi deli, 1 čistilni stroj za pšeno (grijes) „Austria“ (Hoerde in comp.), 1 cilindar z 2'5 metra dolgim vretenom s polžem, transmisije, 2 čistilna cilindra, stroj za snaženje spirale, 3 železna okna, 2 m visoka, 120 m široka, vse skoro novo. — Vprašanja

okrbništvu v Žovneku,

pošta Braslovče v Savinski dolini.

649 14-9

Sprejemem v trajno delo

2 pomočnika

takoj.

Anton Štefančič, krojač v Hrastniku.

Za krčmarje in vinske trgovce!

Gregoričevi dediči ponujajo v nakup nad **600 hl najboljšega vina**

lastnega pridelka letošnjega leta iz raznih novih vinogradov v Halozah. — Pojasnila glede cene in drugih pogojev daje

Milan Gregorič, posestnik, Jurovec pošta Sv. Vid poleg Ptujja.

PTUJ, dne 13. decembra 1908.

697 3-1

Za zimsko sezono!

577 11-9

Krasne

obleke, površniki in razna oblačila

za gospode in dečke v velikanski izbiri.

JOSIP HOČEVAR, Celje, Kolodvorska ul. 5.

Lastni izdelki iz pristno angleškega blaga.

Velika zaloga

tu- in inozemskega blaga za naročila po meri.

Izredno nizke cene!

Za Božič

so **SINGERJEVI** šivalni stroji najbolj koristna darila

dobivajo se v vseh naših prodajalnicah.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje Celje, Kolodvorska ulica št. 8.

648 — 12

RUDOLF HAVELKA modna trgovina v Ptujju

priporoča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnovejše blago za dame in gospode v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za životno in posteljsko perilo. Nadalje budi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore čevlje najboljšega izdelka za dame in gospode, dežnike, zavratnice, ovratnike, pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko spadajoče blago po primernih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

536 41-37

Natečaj.

V Hrastniku, občina Trbovlje je od 1. prosinca 1909 naprej popolniti mesto

občinskega redarja

z letno plačo 840 kron, prosto stanovanje, oziroma s primerno stanarnino in službeno obleko.

Prosilci večji slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, naj vložijo prošnje do zadnjega grudna t. l. pri občinskemu uradu v Trbovljah.

Županstvo Trbovlje, dne 3. grudna 1908.

Steckenpferd

lilijno mlečno milo

Najmileje kožno milo.

Zvezna tiskarna

Schillerjeva ulica Celje: Stajerka.

Izvešajo v svojo strobo spedejoča dela okusno in po konkurenčnih cenah.

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.